

Eva Sunnerstedt
Projektledare Miljöbilar i Stockholm
Telefon 08-508 28 913, 076-122 89 13
eva.sunnerstedt@miljo.stockholm.se

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden

ÖVERENSKOMMELSE MELLAN MILJÖFÖRVALTNINGEN OCH VATTENFALL OM ATT GEMENSAMT GENOMFÖRA EN UPPHANDLING AV EL- OCH LADDHYBRIDER

Förslag till beslut

- 1 Godkänna överenskommelsen mellan Miljöförvaltningen och Vattenfall

Gunnar Söderholm

Gustaf Landahl

Sammanfattning

Miljöförvaltningen har Miljö- och hälsoskyddsnämndens uppdrag att ta initiativ till en intressegrupp för inköp av elbilar och laddhybrider. Vattenfall har i en sort studie analyserat elbilsmarknaden i Sverige och även de kommit fram till att en gemensam upphandling av elbilar och laddhybrider skulle vara av stort värde. Vattenfall har uppmärksammat Miljöförvaltningens tidigare arbeten och kunskap inom detta område och har tillfrågat Miljöförvaltningen om ett samarbete. Miljöförvaltningen vill nu i samarbete med Vattenfall genomföra en gemensam upphandling av el- och laddhybridbilar och har tagit fram ett förslag till överenskommelse mellan parterna.

Bakgrund

I den strategi för elbilar och laddhybrider som Miljö- och hälsoskyddsnämnden godkände den 13 maj 2009 beslutades att Miljöförvaltningen skulle ”ta initiativ till en nationell eller internationell intressentgrupp för inköp av elbilar och laddhybrider”.

Idag finns inga nya elbilar till salu på svenska marknaden och Miljöförvaltningen är övertygad om att en gemensam upphandling skulle kunna ändra på detta. Tidigare

erfarenheter pekar på det. Upphandlingen av elfordon under åren 1996 – 1998 som MFO och Miljöförvaltningen genomförde inom ZEUS projektet var mycket lyckad och uppskattad. Nya elfordon kom in på den svenska marknaden samt även i andra länder, priset på elbilarna inom upphandlingen pressades rejält och batterileasing introducerade för första gången. Efterföljande upphandlingar har givit liknande resultat, ex den etanolbilsupphandling som Stockholms stad initierade och drev under åren 1999-2000 och som resulterade i Ford Focus FFV.

Vattenfall har i en sort studie genomförd av konsultföretaget Mckinsey analyserat elbilsmarknaden i Sverige samt även de kommit fram till att en gemensam upphandling av elbilar och laddhybrider skulle vara av stort värde. Vattenfall har uppmärksammat Miljöförvaltningens tidigare arbeten och kunskap inom detta område och har tillfrågat oss om ett samarbete. Miljöförvaltningen vill i samarbete med Vattenfall genomföra en gemensam upphandling av el- och laddhybridbilar.

TEKNIKUPPHANDLING

Vid en teknikupphandling som en upphandling av elbilar och laddhybrider ingår en rad olika faser. Först tas själva initiativet och en mindre projektgrupp samt en styrgrupp tillsätts. I detta fall bestående av Vattenfall och Stockholms stad, där Miljöförvaltningen och Serviceförvaltningen föreslås ingå. Därefter inleds en **förstudie** där intresset kartläggs av hur många intresserade köpare av elfordon det finns i bland annat Stockholm/Mälardalen och vilken fordonstyp är mest intressant (ex liten personbil i batteribilsutförande och mellanklassbil i laddhybridsutförande, skåpbil om 4 kubikmeter lastvolym osv). Vidare går projektet noga igenom vilka bilmodeller som finns på gång hos tillverkare och som kan vara aktuella. Det är viktigt att bilda sig en rimlig uppfattning om vilken typ av bilar som kan önskas/krävas i upphandlingen.

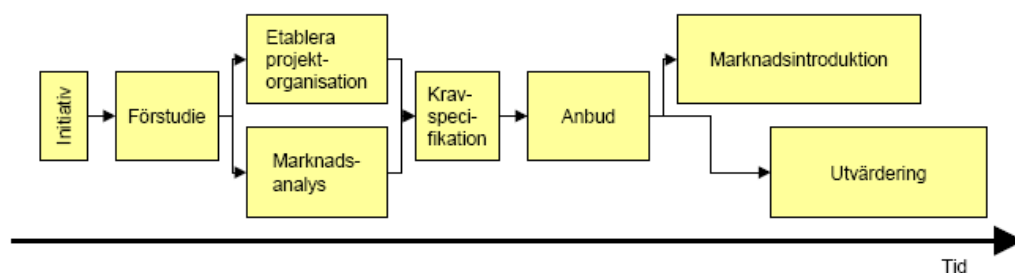
Om förstudien visar på att ett intresse finns och projektet bedömer att elfordon finns i en nära framtid och att bilföretag visar ett intresse och förmodligen kan komma att lägga anbud, går arbetet vidare med att **etablera en större projektorganisation**. I detta ingår ett köparkonsortium med deltagare från några av de tilltänkta köparna samt en referensgrupp. I köparkonsortiet bör förslagsvis representanter från Klimatpaksföretagen ingå. Lämpliga organisationer i en referensgrupp är exempelvis Energimyndigheten, Gröna Bilister och Elforsk.

Parallellt med detta informeras alla biltillverkare om den kommande upphandlingen. Köparkonsortiet har som främsta uppgift att ta fram en **kravspecifikation** för de fordon som ska upphandlas. Utkastet till kravspecifikation skickas ut för synpunkter till alla de företag och kommuner mfl som visat intresse av att delta i upphandlingen. Här kan viktiga frågor bl.a. vara att säkerställa att bilarna är anpassade till den standard för laddning som finns på alla de orter som upphandlingen avser.

När kravspecifikationerna färdigställts kan själva anbudet skickas ut. I **anbudsörfarandet** anlitas upphandlingskonsult eller så inleds ett samarbete med någon

kunnig upphandlingsorganisation eller liknande. Här är juridisk upphandlingskompetens viktig i själva genomförandet. Fullmakter från de offentliga organisationer och företag som vill delta i upphandlingen samlas in mm. När anbudena kommit in utvärderas de enligt formella krav och i enlighet med kravspecifikationen. Om flera anbud uppfyller kraven kan flera avtal tecknas med olika leverantörer.

När väl bilarna börjat levereras är det viktigt att följa upp och **utvärdera** upphandlingen för framtiden. Fick vi verkligen de bilar vi blev lovade? Vad gjorde vi bra och vad kan göras bättre?

Figur 1) Teknikupphandlingens olika faser

Som ett **exempel** redovisas nedan i punktform hur Miljöförvaltningen genomförde en upphandling under år 2006-2007 av transportfordon med etanoldrift. Detta är den senaste teknikupphandlingen Miljöförvaltningen drivit:

- Kartläggning av intresse: alla företag > 5 transportfordon registrerade på sig enligt bilregistret fick en enkät med frågor om intresse för etanoltransportbilar, vilken storlek på bil de var mest intresserade av samt en inbjudan till informationsmöte på fyra olika platser i landet.
- Informationsmöten för intresserade köpare
- Möte med tillverkare – löpande information till dem
- Avgränsning till 3 fordonsklasser
- Framtagande av kravspecifikation
- Kravspecifikation för synpunkter till intresserade företagen
- Avtal med konsult (i detta fall Kommentus) för hjälp med upphandlingen
- Konsulten genomför upphandling (målgrupp: alla offentliga upphandlande enheter samt alla företag som skickat in intresseanmälan)
- Ett anbud godkänns, upphandlingen avslutad.
- Utvärdering

TIDPLAN

Miljöförvaltningen har för avsikt att i samarbete med Vattenfall inleda förstudien under hösten 2009, så fort nämnden godkännt den föreslagna överenskommelsen. Förstudien förväntas vara klar under början av år 2010. Om förstudien visar på positivt intresse mm kan köparkonsortium etableras under våren 2010 och resterade arbete genomföras under år 2010. En markandsintroduktion sker förhoppningsvis då under år 2011.

KOSTNADER

Kostnaderna för förstudien som sker under år 2009 består främst av arbetstid. Denna arbetstid delas lika mellan Vattenfall och Miljöförvaltningen och respektive organisation står själva för sin tid. Miljöförvaltningen gör detta arbete inom ramen för Miljömiljarden projekt B91 "Fler miljöbilar till Stockholm".

För kommande arbete under år 2010 kommer Vattenfall och Miljöförvaltningen gemensamt ansöka om delfinansiering från Energimyndigheten. Energimyndigheten har uttalat ett behov av en gemensam upphandling i sitt "Kunskapsunderlag angående markanden för elfordon och laddhybrider" som överlämnades till Näringsdepartementet i slutet av maj 2009. Handläggare på Energimyndigheten har muntligen uttalat ett intresse för projektet.

Förvaltningens synpunkter

Miljöförvaltningen tycker att en gemensam upphandling av el- och laddhybridfordon med fördel ska göras i ett samarbete med Vattenfall. Vattenfall har gjort ett bra förarbete med konsult hjälp för att skapa en överblick över marknaden för presumtiva elbilsköpare på den privata marknaden. Miljöförvaltningen har erfarenheter från tidigare gemensamma upphandlingar av miljöfordon. På så sätt kompletterar de båda organisationerna varandra bra och vi tror att ett samarbete stärker och underlättar arbetet med upphandlingen. Förslag till överenskommelse bifogas (bilaga 1).

Den föreslagna överenskommelsen innebär inte några ekonomiska transaktioner mellan organisationerna utan respektive organisation står sina kostnader själv enligt ovan.

Själva upphandlingen bygger på att många företag och offentliga myndigheter går samman och köper bilar ihop. Alla intresserade i Stockholm/Mälardalen kommer att bjudas in att få medverka. Enligt förslaget tas initiativet av Miljöförvaltningen och Vattenfall gemensamt och vi delar på det inledande arbetet. Genom detta samarbete kommer Miljöförvaltningens arbete att underlättas i jämförelse med om Miljöförvaltningen ska driva detta initiativ helt på egen hand.

Miljöförvaltningen har erfarenhet av att det är i informations- och kommunikationsfrågorna som oenighet i projekt som detta oftast uppstår. Alla som är

med och satsar tid och kraft vill ha del av uppmärksamheten. För att undvika detta finns en paragraf i överenskommelsen som säger att båda parter ska informeras om de informationsinsatser som görs och att båda parter alltid ska omnämnas även när projektet redovisas eller omtalas. Senare i projektet kommer en information och kommunikationsplan att tas fram där detta kommer att förtydligas ytterligare.

Denna planerade gemensamma upphandling kan komma att ge elbilar och laddhybrider på den svenska marknaden under år 2011 som tidigast.

Under år 2010 är Stockholm miljöhuvudstad och Klimatpaktsföretagen och förvaltningar och bolag inom stadens verksamhet har tydligt uttalat att de vill testa och köra elbilar och laddhybrider under nästa år för att visa upp dem som en del i miljöhuvudstadsaktiviteterna. Miljöförvaltningen tycker att detta vore mycket bra. I samband med våra kontakter med biltillverkare inom ramen för den planerade upphandlingen kommer vi att påtala detta och framföra önskemål om inköp av fordon under 2010. Förhoppningen är att det på så vis ska gå att få fram en flotta om 30-50 elfordon redan under år 2010 i uppvisningssyfte.

Slut

Bilagor

Bilaga 1 Överenskommelse mellan Miljöförvaltningen och Vattenfall